

PORTEKİZ

AYLIK BÜLTENİ
TÜRKİYE-PORTEKİZ İŞ KONSEYİ



GELİŞMELER



PORTEKİZ İÇİN YENİ SEYAHAT KURALLARI

Portekiz Hükümeti tarafından düzenlenen yeni kararnameye göre, Portekiz ile Avrupa Birliği (AB) ülkeleri, Schengen bölgesi ülkeleri (Lihtenştayn, Norveç, İzlanda ve İsviçre), İngiltere ve salgının durumu açısından Avrupa kriterlerine uygun olan 12 ülke (Kanada, Uruguay, Fas, Tunus, Ruanda, Gürcistan, Tayland, Çin, Japonya, Güney Kore, Avustralya, Yeni Zelanda) arasındaki tüm uçuşlara izin verilmektedir.

Yukarıdaki kriterleri karşılamayan ülkelere ise sadece "zorunlu yolculuk" kapsamında Portekiz'e giriş yapılabilmektedir.

AB ve Schengen bölgesi dışındaki ülkelere gelen yolcular uçağa binmeden 72 saat içerisinde alınmış negatif koronavirüs testini ibraz etmek zorundadırlar. İstisna olarak, Portekiz vatandaşları, Portekiz'de yasal ikametgâhı olan yabancılar ile aile üyeleri ve Portekiz'de görevlendirilen diplomatik personellerin söz konusu testi iniş yapacakları havalimanında yaptırmaları mümkündür.

■ Kaynak

<https://econews.pt/2020/08/01/there-are-new-rules-for-those-landing-in-portugal/>



“

Portekiz'de “Acil Durum” hükümleri altında bölge kalmamıştır”

Portekiz Hükümeti, Covid-19'un yayılması açısından en kritik bölge olarak tanımlanan Lizbon Büyükşehir Bölgesi'ndeki (AML) 19 mahallede “Acil Durum” hükümlerini kaldırarak “İhtiyat Durumu” ilan etmiştir. Bu kararla birlikte, Lizbon Büyükşehir'in tüm bölgelerinde “İhtiyat Durumu”, Lizbon dışındaki diğer bölgelerde ise “Alarm Durumu” geçerli olup, Portekiz'de eşzamanlı olarak 2 istisnai rejimin yürürlükte olduğunu görülmektedir.

Hükümet tarafından alınan bu karar, Temmuz ayında salgının seyrinde yakalanan olumlu gelişme ve Lizbon ile Tagus Vadisi bölgesindeki vakaların yaklaşık % 30 oranda azalmasına dayanmaktadır.

Bu gelişmelere rağmen, Lizbon Büyükşehir'de ticari kuruluşların çalışma saatlerindeki kısıtlamalar ile kamu alanlarındaki alkol tüketimi yasağının devam edeceği ifade edilmiştir. Büyükşehirdeki durumu yeniden değerlendirmek üzere Bakanlar Kurulu'nun 13 Ağustos'ta toplanması planlanmaktadır.

Kaynak: <https://econews.pt/2020/07/30/portugals-state-lifts-state-of-calamity-in-19-parishes-of-lisbon-metropolitan-area/>



AB 2020 İÇİN PORTEKİZ EKONOMİSİNİN KÜÇÜLME TAHMİNLERİNİ REVİZE ETMİŞTİR

Temmuz ayında Avrupa Komisyonu Portekiz için küçülme tahminlerini daha kötümser şekilde revize etmiştir. Küçülme tahmini % 6,8'dan %9,8'a çıkarılarak, Portekiz'in küçülme oranının bu durumda AB'nin % 8,3 seviyesindeki ortalamasının üzerinde olması beklenmektedir. Diğer yandan, Eurostat tarafından yayımlanan ilk tahmine göre, covid-19 önlemlerinin ekonomi üzerinde en büyük etkiye sahip olduğu dönem olarak kabul edilen 2020 yılının ikinci çeyreğinde, Gayri Safi Yurtiçi Hasılasında (GSYİH) 2019'daki aynı döneme göre Euro bölgesinde % 15 ve tüm Avrupa Birliği'nde (AB) % 14,4 oranında düşüş yaşanmıştır. İspanya (% -22,1), Fransa (% -19) ve İtalya'dan (% -17,3) sonra, % 16,5 oranı ile Portekiz yıllık bazda en fazla düşüş gösteren 4. Avrupa ülkesi olmuştur.

Kaynak

<https://www.lusa.pt/article/afGz-9racvkMPgi54xiOYgDMSZM5iuS1/ue-previs%C3%B5es-bruxelas-agrava-proje%C3%A7%C3%A3o-de-contra%C3%A7%C3%A3o-em-portugal-para-9-8;>
<https://econews.pt/2020/07/31/portugal-fourth-largest-european-drop-in-gdp/>



PORTEKİZ YENİ LAY-OFF UYGULAMASINI ONAYLAMISHTIR

Hükümet Olağanüstü Bakanlar Kurulu'nda normal faaliyetlerini hala başlatamayan şirketlere yönelik yeni lay-off uygulamasını onaylamıştır. Bu yeni lay-off, şirketlere yalnızca çalışanların çalışma saatlerini azaltmalarına izin verip, iş sözleşmelerinin askıya alınmasını yasaklamaktadır. İşverenler çalışanın çalıştığı saatlerin % 100'ünü ödeyecek olup, çalışılmayan saatler için ise işçiler Ağustos - Eylül ayları arasında ücretlerinin % 66'sını, Ekim ve Aralık ayları arasında da ücretlerinin % 80'ini alacaklardır. Çalışılmayan saatlerin ücreti için Devlet % 70 oranında destek vermeye devam edecektir. Böylece, cirolarında % 40 ile % 60 arasında düşüş yaşayan şirketler, Ağustos ve Eylül ayları arasında çalışanların çalışma saatlerini en fazla % 50, Ekim ayından itibaren ise en fazla % 40 oranında düşürebileceklerdir. Cirodaki kayıpları % 60 veya daha fazla olan şirketler, işçilerin çalışma saatlerini % 70 ve Ekim ayından itibaren % 60 oranında azaltabileceklerdir. Pandemiden en çok etkilenen şirketler (ciro düşüşleri %75 ve üzeri olan şirketler) Devlet'ten ekstra destek almaya hak kazanacaklardır. Bu şirketlerde Sosyal Güvenlik Kurumu, işçilerin çalışılan saatlerinin de % 35'ini karşılayacaktır. Bu destek için Ağustos ayını da geriye dönük kapsam üzere, Eylül ayında başvuru yapılabilecektir.

Mart ayında yürürlüğe giren basitleştirilmiş lay-off rejimi sadece yasa gereği kapalı kalan şirketlere uygulanmaya devam edilecektir.

Öte taraftan, Portekiz Çalışma Bakanı Ana Mendes Godinho'nun ifadelerine göre, Mart ayından beri basitleştirilmiş lay-off rejimine katılan yaklaşık 114 bin şirketten sadece 58 bini Haziran ayında uzatma talebinde bulunmuştur. Bu yaklaşık % 50 oranındaki azalma Hükümet tarafından Portekiz ekonomisinin toparlama belirtisi olarak yorumlanmıştır.

Kaynak

[https://observador.pt/2020/07/27/novo-lay-off-aprovado-empresas-com-quebra-de-faturo-igual-ou-superior-a-75-vao-ter-apoio-excepcional/;](https://observador.pt/2020/07/27/novo-lay-off-aprovado-empresas-com-quebra-de-faturo-igual-ou-superior-a-75-vao-ter-apoio-excepcional/)
<https://eco.sapo.pt/2020/07/14/so-metade-das-empresas-em-lay-off-pediram-prolongamento-em-junho/>



PORTEKİZ'İN EKONOMİK TOPARLANMASI İÇİN “STRATEJİK VİZYON”

Covid-19 sonrası ekonomik toparlanma programını hazırlamak üzere Başbakan António Costa tarafından görevlendirilen Antonio Costa Silva (aynı zamanda Petrol şirketi Partex'in Yönetim Kurulu Başkanı) planının ilk taslağını Temmuz ayında sunmuştur. “Toparlanma Planı için Stratejik Vizyon 2020/2030” isimli doküman Kamuoyu tartışma sürecinden geçtikten sonra, Hükümet tarafından önceliklendirme, takvimlendirme ve finansal etki açısından revize edilip son haline getirilecektir. “Paraminister” olarak da anılan Costa Silva, toparlanma programını 10 ana eksen (demiryolu, sanayileşme, endüstriyel dönüşüm, şirketlerin yeniden sermayelendirmesi, bankacılık, devlet, turizm, enerji, sağlık ve sosyal politika) etrafında oluşturmuştur. Portekiz ekonomisini canlandırmak için önerilerin ana hatlar özellikle altyapı ve sürdürülebilir enerji yatırımları üzerinde yoğunlaşmaktadır.

• Altyapı yatırım projelerinin hayata geçirilmesi:

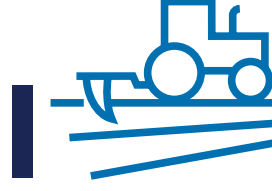
Lizbon-Porto hızlı tren başta olma üzere, özellikle demir yolu ve yeni metro, liman yatırımları ve Lizbon'da yeni havalimanı yatırımının başlatılması

• **Sürdürülebilir enerjiye yatırım yapılması:** Yeşil hidrojen endüstrisinin oluşmasının desteklenmesi, şirketlerin yeni enerji kaynakları ve yeni enerji depolama sistemlerini (özellikle lityum) kullanmalarına teşvik edilmesi

Ayrıca, şirketleri desteklemek için uygun fiskal ve finansal politikaların uygulanması ve kamu sermayeli fonların oluşturulması önerilmektedir.

■ Kaynak

<https://www.jn.pt/economia/dez-pilares-para-ativar-a-economia-ate-2030-12407077.html>



PORTEKİZ'İN TARIMDA KENDİ KENDİNE YETERLİLİK ORANI % 85

Tarım Bakanı Maria do Céu tarafından yapılan açıklamalara göre, Portekiz'in tarımda kendi kendine yeterlilik oranı % 85'e yakın seviyededir. Tarım ürünlerinden en yüksek oranları zeytinyağı (% 160) ve domates (% 175) temsil etmektedir. Diğer tarafta, tahıllarla ilgili verilerden (% 18) dolayı Hükümet'in endişe duyduğu ve bu üründe kendi kendine yeterlilik oranını % 38'a çıkarmak için strateji geliştirdiği ifade edilmiştir.

■ Kaynak

<https://eco.sapo.pt/2020/07/14/portugal-au-tossuficiente-em-85-com-destaque-para-azeite-e-tomate/>



2019'DA DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR'DA (DYY) REKOR KIRAN PORTEKİZ'DE PROJELERİN % 20'Sİ COVID-19 NEDENİYLE RİSK ALTINDA

EY Portekiz tarafından yayımlanan rapora göre, ülkede 2018'de kaydedilen 74 Doğrudan Yabancı Yatırım projesine kıyasla % 114'lük bir artış göstererek, 2019'da açıklanmış proje sayısı 158'e ulaşmıştır. Bu 158 proje aynı zamanda toplam 12.549 yeni istihdama denk gelmektedir. Önemli bir başarı olarak, Portekiz, Avrupa dışındaki coğrafyalardan gelen yatırım projelerinin sayısını üç

katına çıkararak (15'ten 50 projeye) DYY'nin kaynaklarını çeşitlendirebilmiştir. Örneğin; Amerika Birleşik Devletleri 26 lanse edilen projeye 2019'da Portekiz topraklarında en büyük yatırımcı olmuştur. İkinci ve üçüncü pozisyonlarda Almanya (22) ve Fransa (21) takip etmektedir.

Dijital alandaki yatırım projeleri neredeyse üç kat büyüyerek (15'ten 42'ye) yaratılan istihdam sayısını (1.610'dan 3.766'ya) önemli ölçüde artırmıştır. Dijital alanı, taşımacılık ekipmanları imalat ve tedarik sektörü ve ticari hizmetler ile birlikte 2019'da açıklanan projelerin yarısından fazlası (% 59) ve yaratılan istihdamın % 73'ü temsil etmektedir.

Coğrafi dağılım bakımından, Lizbon, toplam 62 proje ile en fazla DYY çeken bölge olmuştur. İkinci ve üçüncü pozisyonlarda sırasıyla 51 proje ile Kuzey Portekiz ve 26 proje ile Orta Portekiz yer almaktadır. Yatırım sayısında düşüş yaşayan tek bölge Alentejo olmuştur.

EY'nin yaptığı araştırmaya göre, çeşitli Avrupa ekonomilerinde açıklanmış 6.142 DYY projesinin % 35'i ertelenme, revize olma veya iptal olma riski altında bulunmaktadır. Portekiz'de beklenen etkinin daha az şiddetli olacağı ve 158 projeden sadece % 20'sinin potansiyel olarak risk altında olabileceği tahmin edilmektedir.

Bununla birlikte, EY analizi, Portekiz'in çekmeyi başardığı projelerin profili nedeniyle ülkedeki doğrudan yabancı yatırımların kısa vadede çoğu Avrupa muadili ekonomisinden daha esnek olabileceğini göstermektedir. Doğrudan yabancı yatırım projelerinin büyük bir kısmının yazılım geliştirme, araştırma ve geliştirme veya ortak hizmet merkezlerinin (shared services) oluşturulması ile ilgili faaliyetlere yönelik olduğu ve hizmet odaklı bir ekonomi söz konusu olduğunda, beklenen olumsuz etkinin kısa vadede daha az şiddetli olacağı tahmin edilmektedir.

■ **Kaynak**
<https://expresso.pt/economia/2020-07-20-Portugal-com-recorde-no-investimento-estrangeiro-em-2019-mas-covid-19-pode-colar-em-risco-20-dos-projetos>



İSPANYOL ŞİRKETLERİ PORTEKİZ'DEKİ KAMU PROJELERİNİN NEREDEYSE % 70'İNİ ALMAKTADIR

7 milyon Euro'nun üzerinde kamu işlerine yönelik bir analiz ortaya koyduğu sonuçlara göre, Portekiz şirketleri geçen yıl başlatılan kamu işlerinin sadece % 30'undan biraz fazlasını almayı başarmışlardır. Geçen yıldan bu yana ihale edilen 1.431 milyon Euro'luk projelerden, toplam değeri 444,8 milyon Euro olan projeler ulusal şirketler tarafından kazanılmıştır. İnşaat sektöründe "İspanyol Armada" olarak adlandırılan ve Portekiz'de faaliyet gösteren büyük şirketlerden oluşan 5'li grup (FCC, Ferrovial, Dragados, Sacyr, Acciona) başta olmak üzere, yabancı şirketler, Portekiz'de toplam 1 milyar Euro değerindeki sözleşmelere imza atmışlardır.

■ **Kaynak**
<https://eco.sapo.pt/2020/07/06/empresas-espanholas-asseguraram-70-do-mercado-das-obras-publicas-em-portugal/>



PORTEKİZ'DE KOVİD-19 VİRÜSÜNÜ ETKİSİZLEŞTİREN İLK MASKE GELİŞTİRİLDİ

Portekiz'de bazı akademisyen, bilim merkezleri ve şirketlerin iş birliğinde yürütülen çalışmalarda, yeni tip koronavirüsü (Kovid-19) etkisizleştirdiği öne sürülen ilk maskenin geliştirildiği bildirildi.

Lizbon'daki Joao Lobo Antunes Moleküler Tıp Enstitüsü tarafından basına yapılan açıklamada, "MOxATech" olarak adlandırılan ve nisan ayından bu yana satışta olan maskenin yapılan bir dizi testten sonra Kovid-19 virüsünü etkisizleştirme özelliği olduğunun şimdi ortaya çıktığı duyuruldu.

Verilen bilgilerde, maskede kullanılan tekstil malzemesinin ve koruyucu ekipmanın, teması halinde virüsü etkisizleştirme özelliğine sahip olduğunun yapılan analizlerin ardından yeni belirlendiği ifade edildi.

Enstitüde görevli olan ve yapılan testleri koordine eden virolog Pedro Simas, "Maskede kullanılan kumaş ile belirli oranda virüs içeren bir solüsyonu temasa geçirip, belirli zaman aralıklarında virüsün etkinliği analiz edildi. Maske, 50 kez yıkanmasından sonra bile SARS ve Kovid-19'u etkisiz hale getirmeye devam etti. Virüsün maske ile temasından bir saat sonra etkisini yüzde 99 azalttığı gözlemlenmiştir." dedi.

Lizbon'daki enstitüden önce Fransa'nın Lille kentindeki Pasteur Enstitüsü'nün de maskede kullanılan malzemelerle ilgili farklı testler yapıldığı ve maskenin, H1N1 (Domuz gribi), Korona-type ve Rota virüsleri üzerinde de etkili olduğunun onayının alındığı bildirildi. Su geçirmezlik ve tekrar kullanılma özellikleri olan, farklı katmanları birleştiren teknik bir kumaşla geliştirilen maskenin MO adlı Portekiz markası tarafından tüm dünyaya satılmaya başlandığı bilgisi paylaşıldı.

■ Kaynak

<https://www.aa.com.tr/tr/dunya/portekizde-kovid-19-virusunu-etkisizlestiren-ilk-maske-gelistirildi/1922284>



YILPORT HOLDİNG PORTEKİZ'DEKİ YATIRIMLARINI HIZLANDIRIYOR

Yıldırım Şirketler Grubu bünyesinde yer alan ve merkezi İstanbul'da bulunan YILPORT Holding, Portekiz'de 2017 yılından beri toplam 7 terminalin (Leixões, Liscont, Sotagus, Setubal, Tersado, Figueira da Foz ve Aveiro) operasyonlarını yönetmektedir. YILPORT, Lizbon'da bulunan Liscont ve Sotagus terminalleri ve Porto'daki Leixões Terminali ile başlayarak, Portekiz'in altyapı gelişimine katkı sağlayacak ve dış ticaret potansiyelini önemli derecede artıracak çeşitli yatırımları hayata geçirmeyi planlamaktadır.

24 Temmuz'da, YILPORT Lizbon Liman Otoritesi ile olan imtiyaz sözleşmesine ek bir protokol imzalayarak, Sotagus Terminalindeki imtiyazını 28 Şubat 2026'ya kadar garantilemiş ve süre bitiminde tekrar 5 yıllık uzatma hakkı kazanmıştır. İmzalanan sözleşme ekine göre, YILPORT'un Sotagus'ta yaklaşık 9 milyon Euro değerinde bir yatırım yapması gerekecektir. Yapılacak yatırım ağırlıklı olarak ekipman alımı, inşaat yatırımı ve ekipman yenileme alanlarında olacaktır.

Diğer tarafta, Liscont terminali için başlatılan toplam 105 milyon Euro değerindeki modernizasyon programı sayesinde terminal kapasitesi %10 oranında artırılarak yıllık 660.000 TEU konteyner elleçleme kapasitesine ulaşacaktır.

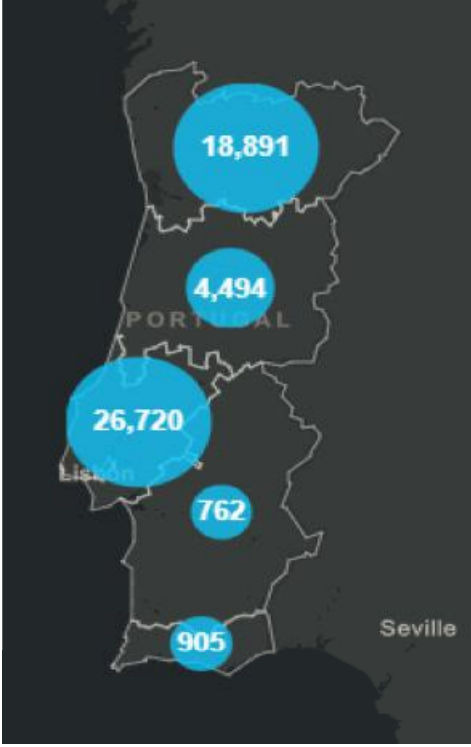


Porto'da ise, 50 milyon Euro değerindeki Leixões Güney konteyner terminali genişletme projesi kapsamında eski saha ıslah edilerek genişleme ve altyapı geliştirme çalışmaları başlatılacaktır. Düzenlenen yeni alana konteyner istifleyici RTG vinçleri yatırımı yapılacaktır. Aynı zamanda, bütçesi 200 milyon Euro olarak öngörülen Leixões Kuzey konteyner terminali genişletme projesi için ilgili makamlarla görüşmeler ve onay süreci devam etmektedir. YILPORT tarafından hazırlanan teklife göre, Leixões Kuzey konteyner terminalinde iskele ve saha alanında kapasite artırımı ve geliştirmeler planlanmaktadır.

Son olarak, Leixões terminaline 1,5 km uzaklıktaki lojistik platform yatırımı için YILPORT ile Leixões liman idaresi arasında anlaşma imzalanmıştır. Yenileme ve inşaat çalışmaları yapılacak bu 2,3 ha büyüklükteki alanda konteyner tadilatı ve depolama gibi işlemler gerçekleştirilebilecektir.



PORTEKİZ COVID-19 VAKALARI İLE İLGİLİ SON DURUM GÜNCELLEMESİ (6 AĞUSTOS 2020)



Teyit edilmiş vakaların coğrafi dağılımı (+ 289 vaka adalarda)

TEYİT EDİLMİŞ
VAKA SAYISI:

52.061

VEFAT EDEN
SAYISI:

1.743

İYİLEŞEN VAKA
SAYISI:

37.840

ŞÜPHE EDİLEN
VAKALAR:

451.453

Yeni vakaların gelişimi (günlük)





#İşimizTicariDiplomasi
#BusinessDiplomacy

DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU
FOREIGN ECONOMIC RELATIONS BOARD

River Plaza, Büyükdere Cad, Bahar Sokak, No13/9-10
Levent 34394 İstanbul, Turkey

     /deikiletisim | www.deik.org.tr